

עין משפט
גור מצוה

מרוכה פרק שביעי בבא קמא

מסורת הש"ס

א תא איהו ותיקן אפילו דבריה. לא קיימא לן הכי אלא כדאמר בראשית הגז (וחילין דף קט: וס"ט) וכמי שמתו וברכות דף כ"ג. הלידנא נהוב עלמא כחלמא סבי וא"ת דהכי אלס ר' יהודה לבטל תקנת עורא וי"ל דלמא סבר דלא מיקון עורא דבר זה אי נמי התנה שכל מי שרצה לבטל יבטל דכתיב האזינו ומוט דלמא כתיב מועד קטן (דף ג:) אי נמי לא פשט אסורו כרוז ישראל כדאמרין גבי שמן צפ"ן אין מעמידין (ע"ו דף טו.) ואע"ג דמשמע התם דאי דינאל גזר עליו לא היה ר' יהודה נשאה יכול לבטלו אע"פ שלא פשט היינו במילמא דכתיב בקרא אל תקנת עורא לא כתיב בקרא והא דדריש גמי שמתו (ברכות דף כ"א:) מדכתיב והודעת לבנותי וסמך ליה יוס אשר עמדת מה להלן בעלי קריין אסורין כו' אסמכתא היא דהא עורא מיקון והא גבי צניכו דמבר גוזא דנכדא ונמת וטבל לא נגזר מורה דלמא עורא לא הוה אלס לאכול חולין בטרה: ואינה מביאה עגלה ערופה.

תורה אור השלם

1. ואיש כי יצא מקצו שכבת זרע ורחץ במים את כל בשרו וטמא עד יקראו לו יקרא טו טו
2. ואם לא יגאל עד מלאות לו שנה תמקח וקם הבית אשר בניו אשר לו תקה לצמיתא לקבה אתו לדרחיו לא יצא ביבול: ויקרא בה ל
3. כי יקרא תלל בארץ אשר יו אלהיו נתן לך לרשתה נפל בקדה לא נרע מי הקרה: דברים כא א
4. כי חשמת באחת עירך אשר יו אלהיו נתן לך לרשתה שם לאמה: דברים יג א
5. כי תבא אל ארץ כנען אשר אתו נתן לכם לארצה ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחרתם: בבית ארץ אחרתם: ויקרא יד לו

גליון הש"ס

גם הורקנוס בספיקו: תנחות דף ט"ז ע"ב ויטוס דף מט ע"ב אמת כתיב הורקנוס מנחין וארסטובולוס מנכסין:

לעני רש"י

אלהדלויור [אלהדלויור]... וכו'.

מסיפס. כמסקנא להרחקה דמילמא: לדברי סורס. שלא ישנה עד שיטובל: אין פניו חלוט כס. כדון כתי ערי חומה אלס גאולה תהיה לו אם ירצה לגאול ואם יגיע יוכל ויאלס כיוכל כתי ערי חומה: וזיון. קורות וזאלין מן הכתלים: גוונטרואוס. אולדלוי"ר בלע"ז על פני העליה מנחין: ככסונוס.

משרפות סד לקדירות: גינס רודין. כך שמה והיא היטה לרביה לקטורת והיינו כפיט הירדן (כפרות דף א.) על שם שדך הורד לגדל על שפת הירדן: אין מלינין כס אם סמס. מת כה אלס בלאומי היום קוברים אותו מיד: עריץ. משמע שמה יודע למי מיומדת היא: אפל סתומהס.

שמא יתא כית מן המת מוטל בדרך והגוונטרואוס מאהלות עליו ועל אנשים הרבה וממלאת מרבה את העומאה: משוס שליס. דלכן ליגדל באשפה ומרכיס עומאה לפי שממס שס ומעמאיס הקדשים שצירושליס: קוטרס. עשן שמשחיר את החומה וגנאלי הוה: סרמון. עשנים רעים הגדליס שס חורקין נחון ועד דרך גנות וזאלין סרמון: משוס קדשים. שמרגולין מנקיין באשפה ומניחיס כשר שליס כפיסס ומעמאין את הקדשים: גמרא. מקורס היא דבינו ואין טעס (לדברי: הורקנוס וארסטובולוס אחיס היו ומרינין על דבר המלוכה: סיו משלסין. אומס כפניס מורדין מעל החומה דינין מתרותם אלסכה נקופה לאומן כפחון לקנות תמידין: נעץ לפרינו. תקעס) שכן דרך חויר כשגורדין אומס: ועל אומס שפס שינו. כנמחות (דף סד:) מעשה שקב העומר שהיה רגיל לגל מן הקורב לירושלים אומה שעה כל מגנות לריפין לחוק מירושלים לפי שהחריבו בני המלך את תבואות הקדה: מכקטס עין סוכר. שס מקוס: לשון

"תנו רבנן כשצורו בית חשמונאי זה על זה היה * הורקנוס מכפנים וארסטובולוס מבחוץ ובכל יום היה שולשים להם בקופה דינין והיו מעלין להם תמידים היה שם זקן אחד שהיה מכיר בחכמת יונית * אמר להם כל זמן שעוסקין בעבודה אין נמסרים בידיכם למחר שילשלו דינין בקופה והעלו להם חויר כיון שהגיע לחצי החומה נעץ צפרניו בחומה וגודעוה ארץ ישראל ארבע מאות פרסה על ארבע מאות פרסה באותה שעה אמרו * ארור האיש שיגדל חוירים וארור האדם שילמד את בנו חכמת יונית ועל אותה שעה שינו * מעשה שבא עומר מגנות הצריפין ושתי הלחם מבקעת עין סוכר: וחכמת יונית מי אסירא והתניא אמר רבי בארץ ישראל לשון

דבית המדש קברא הוא אע"ג דנמחלק דחזרו וקנו אותו כדי שיהא לכל ישראל חלק בו אבל ירושלים אם מתחילה נמחקה למה היו חוזרין וקונין אותה: ר"א יגרא ארם חוירין. וא"ת מ"ל דאסור לעשות סחורה בכל דברים עמאס כדמתן במסכת שביעית (פ"ו מ"ג) אין עושין סחורה בגבולות וטריפות וצפ"ן כל שעה (פסקים דף כ"ג. וס"ט) נמי אומר ז"ל חיה ועוף שטודמו להם מניס טמאס דוקא נודמו אבל לכמהלמה לא כדדריש התם והיו כהייתן יהא וכת"כ נמי דרשין שקן הוא לנס שלא לעשות סחורה בהן ומיך ר"ת דהיינו דוקא דבצר העומד לאכילה אבל אם מגדלן למשוח עורות כשומן או למוכרן לישראל שימשה בהן שרי וכל חלב מותר למכור היכא דלא קאי לאכילה ובידושלמי נמי מפרש בהאי פירקא דסוסיס וחמוריס שרי לעשות בהן סחורה משום דמתמן למלאכה: ואסור דארס שי"מד בנו חכמת יונית. וא"ת והלא כפולמוס של טיטוס גורו כדאמרין בפרק במרא דסוטה (דף מט.) ועיטוס היה בשעת חורבן כדאמרין בהנחיקין (גיטין דף טו.) ומלכות בית חשמונאי קדמי טובא כדאמרין בפ"ק דע"ו (דף ט.) וי"ל דמשיקרא גזרו ולא קבלו מייניהו א"כ אי הוה צני למיקס כצורו לא היה מיקמי בעריין אבל לבסוף איכא גזירה דרענן ונאלס דלא יגדל דמתני' היא היטה גזירה דפולמוס של טיטוס: ועל אותה שעה שינו מעשה שבא. (כולה) משנה היא כנמחות צפ"ן ר' ישמעאל (דף סד: וס"ט) וא"ת והא כימי מרדכי הוה המעשה כדלמא התם גמ' דלמא חרשא אומבי דיה אגנא כו' אמר לן מרדכי ומימה גדולה היא אם חיה מרדכי כל כך דבית חשמונאי לא היה כי אם ר"ת שנים קודם חורבן כדלמא בפ"ק דע"ו (דף ט.) ונאלס לר"י דכל אותן שהיו בקיאס ברמזים ובלשונות היו נקראס על שם מרדכי לפי שהוא היה ראש וחכס להכיר ואומו מעשה דג' נשים דמיימי התם נאלס שהיה מרדכי ממש דקאמר והיינו דמתן (שקלים פרק ה' משנה א') פתחיה על הקנין: לשון

אמת איהו ותיקן אפילו דבריה. לא קיימא לן הכי אלא כדאמר בראשית הגז (וחילין דף קט: וס"ט) וכמי שמתו וברכות דף כ"ג. הלידנא נהוב עלמא כחלמא סבי וא"ת דהכי אלס ר' יהודה לבטל תקנת עורא וי"ל דלמא סבר דלא מיקון עורא דבר זה אי נמי התנה שכל מי שרצה לבטל יבטל דכתיב האזינו ומוט דלמא כתיב מועד קטן (דף ג:) אי נמי לא פשט אסורו כרוז ישראל כדאמרין גבי שמן צפ"ן אין מעמידין (ע"ו דף טו.) ואע"ג דמשמע התם דאי דינאל גזר עליו לא היה ר' יהודה נשאה יכול לבטלו אע"פ שלא פשט היינו במילמא דכתיב בקרא אל תקנת עורא לא כתיב בקרא והא דדריש גמי שמתו (ברכות דף כ"א:) מדכתיב והודעת לבנותי וסמך ליה יוס אשר עמדת מה להלן בעלי קריין אסורין כו' אסמכתא היא דהא עורא מיקון והא גבי צניכו דמבר גוזא דנכדא ונמת וטבל לא נגזר מורה דלמא עורא לא הוה אלס לאכול חולין בטרה: ואינה מביאה עגלה ערופה.

ואתא איהו ותיקן חפיפה: א"א ושיהו רובלין מחורין בעיירות משום חכשטי נשים כדי שלא יתגנו על בעליהם: ותיקן מבילה לבעלי קריין ידאורייתא הוא דכתיב 'ואיש כי יצא מקצו שכבת זרע ורחץ את בשרו במים דאורייתא הוא לתרומה וקדשים אתא הוא יתיקן אפילו לדברי תורה: ע"ש דברים ינאמרו בירושלים יתיקן הבית חלוט בה 'ואינה מביאה עגלה ערופה 'ואינה נעשית עיר הנדחת 'ואינה מטמאה בננעים * ואין מוציאין בה זיון וגוונטרואוס 'ואין עושין בה אשפתות * ואין עושין בה גנות ופרדסות חוץ מגנות וורדין שהיו מימות נביאים הראשונים * ואין מגדלים בה תרנגולין 'ואין מלינין בה את המת אין הבית חלוט בה דכתיב יקם הבית אשר לו חומה לצמיתות לקונה יתקן לדורותיו וקסבר לא נתחלקה ירושלים לשבטים * ואינה מביאה עגלה ערופה דכתיב יכי ימצא חלל בארמה אשר ה' אלהיך נתן לך לרשתה וירושלים לא נתחלקה לשבטים 'ואינה מטמאה בננעים דכתיב 'ונחתו נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם וירושלים לא נתחלקה לשבטים ואין מוציאין בה זיון וגוונטרואוס מפני אהל הטומאה ומשום דלא ליתוקו עולי רגלים ואין עושין בה אשפתות משום שקצים ואין עושין בה כבשונות משום קוטרס ואין עושין בה גנות ופרדסין משום סירחא ואין מגדלין בה תרנגולין משום קדשים ואין מלינין בה את המת גמרא: אין מגדלין חוירים בכל מקום

"תנו רבנן כשצורו בית חשמונאי זה על זה היה * הורקנוס מכפנים וארסטובולוס מבחוץ ובכל יום היה שולשים להם בקופה דינין והיו מעלין להם תמידים היה שם זקן אחד שהיה מכיר בחכמת יונית * אמר להם כל זמן שעוסקין בעבודה אין נמסרים בידיכם למחר שילשלו דינין בקופה והעלו להם חויר כיון שהגיע לחצי החומה נעץ צפרניו בחומה וגודעוה ארץ ישראל ארבע מאות פרסה על ארבע מאות פרסה באותה שעה אמרו * ארור האיש שיגדל חוירים וארור האדם שילמד את בנו חכמת יונית ועל אותה שעה שינו * מעשה שבא עומר מגנות הצריפין ושתי הלחם מבקעת עין סוכר: וחכמת יונית מי אסירא והתניא אמר רבי בארץ ישראל לשון

דבית המדש קברא הוא אע"ג דנמחלק דחזרו וקנו אותו כדי שיהא לכל ישראל חלק בו אבל ירושלים אם מתחילה נמחקה למה היו חוזרין וקונין אותה: ר"א יגרא ארם חוירין. וא"ת מ"ל דאסור לעשות סחורה בכל דברים עמאס כדמתן במסכת שביעית (פ"ו מ"ג) אין עושין סחורה בגבולות וטריפות וצפ"ן כל שעה (פסקים דף כ"ג. וס"ט) נמי אומר ז"ל חיה ועוף שטודמו להם מניס טמאס דוקא נודמו אבל לכמהלמה לא כדדריש התם והיו כהייתן יהא וכת"כ נמי דרשין שקן הוא לנס שלא לעשות סחורה בהן ומיך ר"ת דהיינו דוקא דבצר העומד לאכילה אבל אם מגדלן למשוח עורות כשומן או למוכרן לישראל שימשה בהן שרי וכל חלב מותר למכור היכא דלא קאי לאכילה ובידושלמי נמי מפרש בהאי פירקא דסוסיס וחמוריס שרי לעשות בהן סחורה משום דמתמן למלאכה: ואסור דארס שי"מד בנו חכמת יונית. וא"ת והלא כפולמוס של טיטוס גורו כדאמרין בפרק במרא דסוטה (דף מט.) ועיטוס היה בשעת חורבן כדאמרין בהנחיקין (גיטין דף טו.) ומלכות בית חשמונאי קדמי טובא כדאמרין בפ"ק דע"ו (דף ט.) וי"ל דמשיקרא גזרו ולא קבלו מייניהו א"כ אי הוה צני למיקס כצורו לא היה מיקמי בעריין אבל לבסוף איכא גזירה דרענן ונאלס דלא יגדל דמתני' היא היטה גזירה דפולמוס של טיטוס: ועל אותה שעה שינו מעשה שבא. (כולה) משנה היא כנמחות צפ"ן ר' ישמעאל (דף סד: וס"ט) וא"ת והא כימי מרדכי הוה המעשה כדלמא התם גמ' דלמא חרשא אומבי דיה אגנא כו' אמר לן מרדכי ומימה גדולה היא אם חיה מרדכי כל כך דבית חשמונאי לא היה כי אם ר"ת שנים קודם חורבן כדלמא בפ"ק דע"ו (דף ט.) ונאלס לר"י דכל אותן שהיו בקיאס ברמזים ובלשונות היו נקראס על שם מרדכי לפי שהוא היה ראש וחכס להכיר ואומו מעשה דג' נשים דמיימי התם נאלס שהיה מרדכי ממש דקאמר והיינו דמתן (שקלים פרק ה' משנה א') פתחיה על הקנין: לשון

אמת איהו ותיקן אפילו דבריה. לא קיימא לן הכי אלא כדאמר בראשית הגז (וחילין דף קט: וס"ט) וכמי שמתו וברכות דף כ"ג. הלידנא נהוב עלמא כחלמא סבי וא"ת דהכי אלס ר' יהודה לבטל תקנת עורא וי"ל דלמא סבר דלא מיקון עורא דבר זה אי נמי התנה שכל מי שרצה לבטל יבטל דכתיב האזינו ומוט דלמא כתיב מועד קטן (דף ג:) אי נמי לא פשט אסורו כרוז ישראל כדאמרין גבי שמן צפ"ן אין מעמידין (ע"ו דף טו.) ואע"ג דמשמע התם דאי דינאל גזר עליו לא היה ר' יהודה נשאה יכול לבטלו אע"פ שלא פשט היינו במילמא דכתיב בקרא אל תקנת עורא לא כתיב בקרא והא דדריש גמי שמתו (ברכות דף כ"א:) מדכתיב והודעת לבנותי וסמך ליה יוס אשר עמדת מה להלן בעלי קריין אסורין כו' אסמכתא היא דהא עורא מיקון והא גבי צניכו דמבר גוזא דנכדא ונמת וטבל לא נגזר מורה דלמא עורא לא הוה אלס לאכול חולין בטרה: ואינה מביאה עגלה ערופה.

ואתא איהו ותיקן חפיפה: א"א ושיהו רובלין מחורין בעיירות משום חכשטי נשים כדי שלא יתגנו על בעליהם: ותיקן מבילה לבעלי קריין ידאורייתא הוא דכתיב 'ואיש כי יצא מקצו שכבת זרע ורחץ את בשרו במים דאורייתא הוא לתרומה וקדשים אתא הוא יתיקן אפילו לדברי תורה: ע"ש דברים ינאמרו בירושלים יתיקן הבית חלוט בה 'ואינה מביאה עגלה ערופה 'ואינה נעשית עיר הנדחת 'ואינה מטמאה בננעים * ואין מוציאין בה זיון וגוונטרואוס 'ואין עושין בה אשפתות * ואין עושין בה גנות ופרדסות חוץ מגנות וורדין שהיו מימות נביאים הראשונים * ואין מגדלים בה תרנגולין 'ואין מלינין בה את המת אין הבית חלוט בה דכתיב יקם הבית אשר לו חומה לצמיתות לקונה יתקן לדורותיו וקסבר לא נתחלקה ירושלים לשבטים * ואינה מביאה עגלה ערופה דכתיב יכי ימצא חלל בארמה אשר ה' אלהיך נתן לך לרשתה וירושלים לא נתחלקה לשבטים 'ואינה מטמאה בננעים דכתיב 'ונחתו נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם וירושלים לא נתחלקה לשבטים ואין מוציאין בה זיון וגוונטרואוס מפני אהל הטומאה ומשום דלא ליתוקו עולי רגלים ואין עושין בה אשפתות משום שקצים ואין עושין בה כבשונות משום קוטרס ואין עושין בה גנות ופרדסין משום סירחא ואין מגדלין בה תרנגולין משום קדשים ואין מלינין בה את המת גמרא: אין מגדלין חוירים בכל מקום

"תנו רבנן כשצורו בית חשמונאי זה על זה היה * הורקנוס מכפנים וארסטובולוס מבחוץ ובכל יום היה שולשים להם בקופה דינין והיו מעלין להם תמידים היה שם זקן אחד שהיה מכיר בחכמת יונית * אמר להם כל זמן שעוסקין בעבודה אין נמסרים בידיכם למחר שילשלו דינין בקופה והעלו להם חויר כיון שהגיע לחצי החומה נעץ צפרניו בחומה וגודעוה ארץ ישראל ארבע מאות פרסה על ארבע מאות פרסה באותה שעה אמרו * ארור האיש שיגדל חוירים וארור האדם שילמד את בנו חכמת יונית ועל אותה שעה שינו * מעשה שבא עומר מגנות הצריפין ושתי הלחם מבקעת עין סוכר: וחכמת יונית מי אסירא והתניא אמר רבי בארץ ישראל לשון

דבית המדש קברא הוא אע"ג דנמחלק דחזרו וקנו אותו כדי שיהא לכל ישראל חלק בו אבל ירושלים אם מתחילה נמחקה למה היו חוזרין וקונין אותה: ר"א יגרא ארם חוירין. וא"ת מ"ל דאסור לעשות סחורה בכל דברים עמאס כדמתן במסכת שביעית (פ"ו מ"ג) אין עושין סחורה בגבולות וטריפות וצפ"ן כל שעה (פסקים דף כ"ג. וס"ט) נמי אומר ז"ל חיה ועוף שטודמו להם מניס טמאס דוקא נודמו אבל לכמהלמה לא כדדריש התם והיו כהייתן יהא וכת"כ נמי דרשין שקן הוא לנס שלא לעשות סחורה בהן ומיך ר"ת דהיינו דוקא דבצר העומד לאכילה אבל אם מגדלן למשוח עורות כשומן או למוכרן לישראל שימשה בהן שרי וכל חלב מותר למכור היכא דלא קאי לאכילה ובידושלמי נמי מפרש בהאי פירקא דסוסיס וחמוריס שרי לעשות בהן סחורה משום דמתמן למלאכה: ואסור דארס שי"מד בנו חכמת יונית. וא"ת והלא כפולמוס של טיטוס גורו כדאמרין בפרק במרא דסוטה (דף מט.) ועיטוס היה בשעת חורבן כדאמרין בהנחיקין (גיטין דף טו.) ומלכות בית חשמונאי קדמי טובא כדאמרין בפ"ק דע"ו (דף ט.) וי"ל דמשיקרא גזרו ולא קבלו מייניהו א"כ אי הוה צני למיקס כצורו לא היה מיקמי בעריין אבל לבסוף איכא גזירה דרענן ונאלס דלא יגדל דמתני' היא היטה גזירה דפולמוס של טיטוס: ועל אותה שעה שינו מעשה שבא. (כולה) משנה היא כנמחות צפ"ן ר' ישמעאל (דף סד: וס"ט) וא"ת והא כימי מרדכי הוה המעשה כדלמא התם גמ' דלמא חרשא אומבי דיה אגנא כו' אמר לן מרדכי ומימה גדולה היא אם חיה מרדכי כל כך דבית חשמונאי לא היה כי אם ר"ת שנים קודם חורבן כדלמא בפ"ק דע"ו (דף ט.) ונאלס לר"י דכל אותן שהיו בקיאס ברמזים ובלשונות היו נקראס על שם מרדכי לפי שהוא היה ראש וחכס להכיר ואומו מעשה דג' נשים דמיימי התם נאלס שהיה מרדכי ממש דקאמר והיינו דמתן (שקלים פרק ה' משנה א') פתחיה על הקנין: לשון